



Vlaams
Parlement

ingediend op **1030** (2016-2017) – Nr. 1
21 december 2016 (2016-2017)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Axel Ronse en Bruno Tobback

over de Boswijzer en het Bossencompensatiefonds

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Katrien Partyka;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

INHOUD

I.	Toelichting door het ANB	4
1.	Wat is een bos?	4
2.	Principes van ontbossing en boscompensatie	5
3.	Boswijzer	6
4.	De bosbarometer	8
5.	Andere meetinstrumenten	8
II.	Vragen van de leden	8
1.	Tussenkomst van Bruno Tobback	8
2.	Tussenkomst van Wilfried Vandaele	9
3.	Tussenkomst van Elisabeth Meuleman	9
4.	Tussenkomst van Valerie Taeldeman	10
5.	Tussenkomst van Gwenny De Vroe	10
6.	Tussenkomst van Hermes Sanctorum-Vandevoorde	11
7.	Tussenkomst van Lydia Peeters	11
8.	Tussenkomst van Bart Nevens	11
9.	Tussenkomst van Tinne Rombouts	12
III.	Antwoorden	12
1.	Het ANB	12
2.	Minister Joke Schauvliege	14
IV.	Discussie	14
	Gebruikte afkortingen	19
	Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn hield op 29 november 2016 een gedachtewisseling over de Boswijzer en het Bossencompensatiefonds met Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw en Marleen Evenepoel, administrateur-generaal en Carl De Schepper, expert Algemeen Beleid van het Agentschap voor Natuur en Bos.

De presentatie van het ANB is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door het ANB

1. Wat is een bos?

Marleen Evenepoel, administrateur-generaal van het ANB, begint haar inleiding met de definitie van bos. In het Boswetboek van 1854 stond er geen definitie. Sinds de wet op de stedenbouw van 1962 een bouwvergunning nodig maakte voor ontbossing, ontstonden disputen en rechtszaken over de vraag wat een bos is. Uiteindelijk leverde het Bosdecreet van 13 juni 1990 een definitie in artikel 3.

Die luidt als volgt: "Onder de voorschriften van dit decreet vallen: de bossen, zijnde grondoppervlakten waarvan de bomen en de houtachtige struikvegetaties het belangrijkste bestanddeel uitmaken, waartoe een eigen fauna en flora behoren en die één of meer functies vervullen.". Zij bevat dus geen kwantitatieve normen, maakt geen onderscheid in manier van ontstaan en houdt geen rekening met de ruimtelijke bestemming (vandaar het begrip 'zonevreemde bossen'). Het ANB gebruikt overigens wel kwantitatieve normen in interne instructies. Uit de parlementaire stukken, waarbij ze verwijst naar de bespreking van het Bosdecreet (*Parl.St.* VI.Parl. 1989-90, nr. 261/12, p. 25), blijkt dat in de commissie een levendige discussie plaatsvond over de opname van een oppervlakenorm, maar uiteindelijk wenste men geen minimumoppervlakte op te nemen. Men heeft overwogen om over te gaan tot een zo groot mogelijk kwalitatieve bescherming.

Recente wetenschappelijke literatuur over de definitie van bos geeft heel uiteenlopende definities. In het standaardwerk van Gyde Lund worden er 1600 vermeld. Ook in het rapport van het Europees Bosseninstituut staat een overzicht. Ze blijken te variëren, ook binnen een land, op basis van het doel van de definitie: kartering, inventaris, juridisch, kadaster of financieel. In functie van rapportering zijn de definities het meest gedetailleerd.

De FAO roept op tot voorzichtigheid bij het vergelijken van data uit verschillende bronnen. Het gebruik van resultaten uit teledetectie moet steeds goed geduid worden. Doorgaans gaan echter in een maatschappelijk debat de kleine lettertjes verloren, merkt de spreker op. In de definitie van de FAO overspant een bos 0,5 hectare land met bomen hoger dan 5 meter en een kroonbreedte van meer dan 10 percent, maar het bevat geen land dat in landbouw- of stedelijk gebruik is. Deze kwantitatieve normen zijn gericht op internationale rapportering, die leidt tot de vijfjaarlijkse Forest Resources Assessment. Kwalitatieve normen komen er niet in voor.

In Vlaanderen bestaat wel een kwalitatieve omschrijving van wat bos is en is er geen rol voor ruimtelijke bestemming, behalve voor korte-omloophout. Ontbossing verloopt via een bouwvergunning en slaat op het feit of aan de grond een bodemgebruik zal worden gegeven anders dan bos. In Wallonië daarentegen bestaat in hun Bosdecreet geen omschrijving, maar valt bos in woongebied en parkgebied niet onder hun Bosdecreet. Ook daar verloopt ontbossing via een

bouwvergunning, maar bos in militair of penitentiair gebruik valt buiten de Boswet.

Daarop illustreert ze de problematiek met enkele praktische voorbeelden. De eerste foto op de dia toont het Hallerbos, dat sterk geplunderd is tijdens Wereldoorlog I, maar daarna hersteld werd via de regeling oorlogsschade. Het is nu een sterk natuurlijk bos. De tweede toont populierenakkers, die afhankelijk van het beheer eveneens een duidelijke natuurwaarde hebben. De luchtfoto toont het Eeuwenhout te Westouter. Het luchtbeeld illustreert de verschillende vegetatiestructuren die tot het boscomplex behoren, wat de samenhang illustreert op landschappelijk niveau: dreven, lineaire elementen, waterpartij, bomenweides en ruigtes met struwelen en verspreide boomopslag. Via het concept natuurbeheerplan kan dit als een geheel worden beheerd binnen één juridische figuur.

De volgende dia toont lastiger gevallen. Links ziet men een soort hakhout van Amerikaanse eik voor bladoogst over een oppervlakte van 10 op 15 meter, met als hoogte van de knot 0,5 meter. Rechts ziet men korte-omloophoutteelt, de enige vermelding waar de ruimtelijke bestemming een rol speelt. Het is bos in de ruimtelijke kwetsbare gebieden volgens de VCRO, maar geen bos buiten de ruimtelijke kwetsbare gebieden, zoals de strikt agrarische gebieden. De opsomming van wat de ruimtelijk kwetsbare gebieden zijn, veronderstelt ze bekend te zijn.

De volgende foto's illustreren het aspect grondoppervlakte. In de praktijk worden waterpartijen meegerekend, bijvoorbeeld bij de afbakening van bosbeheerplannen. Het geprojecteerde voorbeeld betreft verlandingsprocessen in de Vallei van de Drie Beken in Beringen/Tessenderlo. De tweede foto toont bezetting door bomen en struwelen: door begrazingsbeheer ontstaan grillige patronen met sterk wisselende vegetatietypes in de Houtzaegersduinen (De Panne) gaande van open duin, over struwelen tot gesloten bos. In de Kalmthoutse Heide tot slot maakt de sterke dynamiek tussen heidevegetaties en bosontwikkeling een indeling bos versus niet bos niet eenvoudig. Hoewel heide ook een houtachtige plant is, wordt een open heidevegetatie in de praktijk niet gerekend tot bos.

De spreker vat samen dat er dus verschillende definities zijn naargelang het doel. In Vlaanderen bestaan er juridisch geen kwantitatieve normen, maar is er praktisch wel nood aan om te meten, te beslissen en te adviseren. Er is een zeer breed scala aan terreinsituaties. Sinds 1990 kwam er veel wetgeving bij. Zij noemt de ontbossingsregeling, de bescherming van vegetaties en het gebiedsgericht natuurbeleid sedert het Natuurdecreet. De spreker roept daarbij de vraag op of bepaalde dingen niet moeten worden heroverwogen.

2. Principes van ontbossing en boscompensatie

In principe is ontbossing verboden. Er is enkel geen verbod tot ontbossing in het geval van algemeen belang, in ruimtelijke bestemming als woongebied of industriegebied, bij de uitvoerbare delen van een niet vervallen vergunde verkaveling, en bij het realiseren van de instandhoudingsdoelen indien ontbossing voorzien wordt in een beheerplan. Bij ontbossing is verder steeds een bouwvergunning nodig. In twee gevallen is er een afwijking op deze regel, in geval van een eenvoudige melding in natuurreservaten waar de ontbossing voorzien is in het goedgekeurde beheerplan voor het reservaat en in agrarisch gebied indien de leeftijd jonger is dan 22 jaar.

Compensatie is altijd nodig, behalve bij sociale vrijstelling in woongebied of bij instandhoudingsdoelen in het kader van een beheerplan, en bij spontane bebossing van minder dan 22 jaar. Bij de afwijking van de vergunningsplicht door de eenvoudige melding moet men nooit compenseren.

Vervolgens vermeldt ze enkele cijfers. De ontbossing via voorafgaande ontheffing beloopt 1253,78 hectare. Voor 61 percent van de ontbossingen is geen ontheffing nodig en heeft Vlaanderen er dus geen impact op, tenzij via de stedenbouwkundige vergunning. De gemiddelde compensatiefactor bedraagt 1,34. De sociale vrijstelling van compensatie treft 14 percent van de totale ontbossing. Compenserende bebossing in natura is goed voor 38 percent. De gemiddelde aankoop prijs door het ANB, inclusief pachtuittreding, bedroeg 44.442 euro per hectare in de periode 2009-2014. Bij ontbossing wordt de top 4 gevormd door bouwprojecten wonen, bouwprojecten kmo en industrie, projecten in groengebied en projecten in agrarisch gebied. De top 4 voor de compensaties bestaat uit agrarisch gebied, groengebied, natuurontwikkeling en bosgebied.

Na de audit van het Rekenhof kwam er een actieplan Boscompensatie, dat men in de beleidsbrief Omgeving 2016-2017 kan terugvinden als bijlage 3.1 (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 939/1*). Het ANB rapporteert intern, aan de minister en aan het Rekenhof. Een studie is in aanbesteding over bijstellingen van de ontbossingsregeling en het onderzoek van alternatieve systemen, over verhandelbare boscompensatierechten, over de bijstelling van de definitie van bos en over een blauwdruk voor een algemene regeling van de compensatie.

3. Boswijzer

De Boswijzer is onderdeel van een inventaris van groen in Vlaanderen of een groenkaart. De boskaart is daarvan een afgeleid product, waarin de definitie van bos verschilt van de juridische, die immers geen kwantitatieve normen bevat. Opzet is het verder objectiveren, de snelle herhaalbaarheid voor de opbouw van tijdsreeksen, het gebruik bij monitoringsprogramma's zoals in functie van de rapportage aan de FAO. Er wordt gestart met een foto van bovenaf. Luchtopnames tonen de groenbedekkingsgraad. Voor wat betreft hoog groen is dat de bedekking door boomkronen, eerder dan een perceelkartering op basis van grondgebruik.

Vervolgens beschrijft ze de brondata van de Vlaamse vegetatiekaart, waarvan de Boswijzer een afgeleide is. Het gaat dus om de gegevens die worden gebruikt om tot de groenkaart te komen. Het werk verloopt in drie fases: preprocessing, processing, en postprocessing. De Boswijzer ontstaat in de postprocessing, namelijk als afgeleide van het moedermateriaal (de groenkaart). Het hoogtemodel is nodig om het onderscheid te kunnen maken tussen laag groen en hoog groen. Landbouwgebruikspercelen en het Grootchalig Referentiebestand worden als masker over de luchtopnames gelegd. Dit overzicht is van belang, omdat het ook toont waar verschillen zullen zitten bij de derde editie. Doordat dit bronmateriaal steeds beter wordt, zullen de fouten in de derde editie minder moeten zijn.

In totaal zijn er vijf stappen om uiteindelijk tot de Boswijzer te komen. In de eerste worden de maskers gelegd zodat er drie klassen ontstaan, landbouw, urbaan en rest, en waarbij bepaalde landbouwpercelen worden uitgesloten uit de groenkaart. Stap 2 maakt een onderscheid op basis van beeldparameters van wat op het terrein te zien is: water, groen, niet-groen. In stap 3 wordt door de berekening via het hoogtemodel en op basis van de relatieve hoogte een onderscheid gemaakt in twee klassen met als grens 3 meter hoogte. Zo ontstaat een kaart met hoog groen en laag groen, waarbij hoog groen alle vegetatie is hoger dan 3 meter en geen landbouwgebruik. In stap 4 wordt binnen de hoog-

groenkaart op basis van de harde normen (de digitale bosfilter van 0,5 hectare en 50 percent kroonbedekking) een boskaart gehaald, die de Boswijzer wordt genoemd. Die wordt in stap 5 op basis van pixelwaarden en structuur verder opgedeeld in loofhout en naaldhout.

De Boswijzer is in de media op de korrel genomen, evenwel nergens met voldoende aandacht en duiding voor de gebruikte methodiek, met vaak een letterlijke, eigen interpretatie van het woord bos. Meest recent verscheen nog een artikel in Humo, dat onderstreepte dat de Boswijzer ook juiste uitspraken doet, maar toch enkele sprekende gevallen presenteerde die elk als onvoldoende werden geduid. In de besproken gevallen was er volgens de spreker echter wel degelijk sprake van juiste karteringen als hoog groen en bos volgens de gebruikte methodiek.

Ze gaat even dieper in op een situatie, namelijk een locatie in Boom. Later zal ze enkele goede voorbeelden van aangroei van bos tonen, maar ook enkele fouten uit de eerste en de tweede editie om aan te geven hoe daarmee wordt omgegaan in de derde editie. Het verschil tussen de luchtfoto's uit 2012 en 2015 is te verklaren door ontbossing. De volgende dia toont hoe de opeenvolgende edities de gevolgen weergeven van de branden op de Kalmthoutse Heide.

Een volgende dia toont hoe een serre in Merksplas als bos was gekarteerd in de eerste editie en niet meer als bos in de tweede editie. De serre is dus in min gegaan in het verschilbeeld, omdat de serre is weggefilterd door gebruik te maken van het landbouwmasker. Bepaalde klassen uit de landbouwaangiften die zeker nooit een natuurlijke vegetatie kunnen zijn, worden afgetrokken in de processing van de kaart. In de eerste editie waren die percelen niet afgetrokken. Een correcter registratie van de landbouwgebruikspercelen leidt dus tot een betere Boswijzer. Rechts bovenaan ziet men wel een correcte weergave van een bosje dat is verdwenen tussen beide momenten van beeldopname.

Het laatste voorbeeld betreft het Mijnmuseum in Beringen. In de eerste en tweede editie werd gebruikgemaakt van de eerste versie van het digitaal hoogtemodel van Vlaanderen. Doordat de terril niet nauwkeurig in dat hoogtemodel zat, werd laag groen op de terril beschouwd als hoog groen. In de volgende Boswijzer wordt gewerkt met een veel nauwkeuriger hoogtemodel zodat dergelijke fouten moeten weggewerkt zijn, verzekert de spreker.

Daarop toont ze een overzicht van de brondata van de vegetatiekaart Vlaanderen, waaruit de derde editie van de Boswijzer zal voortvloeien: de ruwe, digitale luchtopnamen 2015, het digitaal hoogtemodel Vlaanderen versie II, de landbouwgebruikspercelen van 2015 en de urbane data uit het Grootschalig Referentiebestand. De smileys tonen waar de derde editie veel beter in zal zijn.

Vervolgens beschrijft de spreker de aanpassingen in de postprocessing bij de derde editie. Om van hoog groen naar bos te gaan wordt de forestpatch of 'digitale bosfilter' verlaten en via een andere techniek om pixels samen te nemen wordt de variabiliteit van de forestpatch uitgeschakeld, waarbij men wel iets verliest aan scherpste. Ook zal hierbij sterker worden toegezien op de harde bosparameters (0,5 hectareregulering – breedteregulering – 50 percent bedekking). Voor wat betreft het berekende cijfermateriaal wordt onderzocht in hoeverre er niet beter kan worden gewerkt op basis van voortschrijdende gemiddelden berekend over enkele edities heen. Dit zal de variabiliteit die te wijten is aan kortetermijnvariaties ook wegwerken. Daarnaast kan worden gewerkt met een validatie van de veranderingen (de verschillen tussen twee Boswijzers) in de plaats van de validatie van de Boswijzers zelf.

De spreker vat samen over de Boswijzer dat de basismethode behouden blijft. De dataset voor de vegetatiekaart met als basis de groenkaart wordt beter gevaloriseerd. De verbetering van brondata wordt aangehouden. Er komt een consistentere selectie van hoog groen naar bos. De validatie van de bijgestelde methode vindt plaats op de stuurgroep van 13 december 2016. Belangrijk is dat de basismethode op hoofdlijnen niet wordt gewijzigd. De verbeteringen zitten in het gebruik van beter bronmateriaal en een stabiele methode in de postprocessing om van de groenkaart naar de Boswijzer te komen. Ook elders in de wereld speelt dit proces zich af, waarbij het steeds zoeken is naar evenwicht tussen stabiliteit en objectiviteit, en het verbeteren van de accuraatheid.

4. De bosbarometer

Op basis van vele reacties leeft de indruk dat de Boswijzer en de bosbarometer twee gelijkaardige instrumenten zijn. Dat zijn ze niet. De bosbarometer is de jaarlijkse evaluatie van het bosbeleid door BOS+. Hij behandelt verschillende thema's en baseert zich op uiteenlopende, geschreven bronnen maar bevat geen meting op basis van terreinwaarnemingen. Hij steunt op gegevens opgevraagd bij het ANB, ook al geeft het agentschap aan dat daaruit geen conclusies kunnen worden getrokken over de absolute evolutie van de bosoppervlakte. Wat wordt immers niet meegenomen? Aan de minzijde worden de vrijgestelde ontbossingen of rooijingen niet meegenomen. Ook de mogelijke, illegale ontbossingen zitten er niet in. Aan pluszijde zijn de bebossingen beperkt tot alleen de gesubsidieerde. Er zijn evenwel ook eigenaars die geen subsidies vragen. Wel tonen de cijfers van de bosbarometer aan dat het mechanisme van de boscompensatie niet het ritme van de ontbossing volgt. Die conclusie werd ook door het Rekenhof getrokken.

5. Andere meetinstrumenten

Tot slot overloopt de spreker nog enkele andere gelijkaardige instrumenten. De bodembezetting volgens het kadaster is vooral een financieel instrument. De biologische waarderingskaart is de inventaris van biologisch milieu en van bodemgebruik vanuit ecologisch standpunt bekeken. Wat de bosinventaris betreft, schrijft artikel 41quater van het Bosdecreet voor dat het ANB met een tussenperiode van maximum tien jaar een gewestelijke bosinventaris uitvoert in de Vlaamse bossen, met als doel het bosbeleid te ondersteunen op het vlak van bosbescherming, bosuitbreiding en bosbeheer. De inventaris moet betrekking hebben op de kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van het natuurlijke milieu in de bossen.

Boswijzer en bosinventaris verschillen in methode en doel. De Boswijzer is een snelle, semiautomatische kartering van de bodembedekking door hoog groen/bos. De bosinventaris is gebaseerd op een vast, systematisch netwerk van 0,5 vierkante meter. Hij bevat kwalitatieve informatie, maar geen kaart. De eerste controle via luchtbeelden of een meetpunt al dan niet in een bos ligt, is bovendien onderhevig aan fouten.

II. Vragen van de leden

1. Tussenkoms van Bruno Tobback

Bruno Tobback vraagt, als men uit al die verschillende instrumenten geen absolute conclusies mag trekken over de evolutie van de bosoppervlakte in Vlaanderen, of er überhaupt iemand is die weet of er in Vlaanderen bos bijkomt of verdwijnt. De spreker gaf een lange en boeiende uiteenzetting over een massa instrumenten, die er evenwel niet in slagen om op een zakdoek als Vlaanderen met voldoende precisie te meten. Is er een instrument dat wel werkt en kan zeggen hoeveel bos er is in Vlaanderen, waar het zich bevindt, en of het toe- dan wel afneemt?

Hij herinnert aan de conclusie van het Rekenhof dat het geld voor boscompensatie niet helemaal uitgegeven raakt, en dat men, voor zover dat wel lukt, niet goed kan zien aan wie, en dat men zelfs in dat laatste geval niet met zekerheid weet of er wel bos mee geplant wordt. De hele uiteenzetting van het ANB kwam niet veel verder dan zeggen dat het bos in stilte groeit. Tegenover dat Chinese gezegde staat het Vlaamse dat goede rekeningen goede vrienden maken. Welnu, vorig jaar is het Rekenhof komen uitleggen dat die rekeningen slecht zijn.

In alle voorbeelden van de Boswijzer die de spreker gaf, zat dezelfde soort fout: er zaten te veel bossen in. Het lid concludeert dat de bestaande instrumenten de bosoppervlakte systematisch overschatten en dat het veeleer zo is dat het bos in stilte verdwijnt. Elke steekproef, met welk instrument ook, toont aan dat men meer bos meet dan er werkelijk staat. Hoeveel staat er nu eigenlijk, volgens om het even welke definitie? Uiteindelijk gaat het over de kwaliteit van de leefomgeving, onderstreept hij.

Waarom sluit het besluit over het Bossencompensatiefonds landbouwgebied als bestemming uit als in de praktijk agrarisch gebied op de eerste plaats staat in de top van waar er gecompenseerd wordt? Of is dat een politieke keuze?

2. Tussenkost van Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele is blij dat het AGIV alles zo nauwkeurig in kaart brengt. Worden ook de expertise en de gegevens van VITO meegenomen?

Blijkbaar is de voorgenomen stijging van de aankoop prijs in het Bossencompensatiefonds tot 3,5 euro/m² zeer voorzichtig in verhouding tot het gemiddelde dat nu al wordt betaald?

Zorgwekkend is ook dat grote en vaak zeer goed gelegen terreinen, die eigenaars vrijwillig aanbieden voor bebossing, zodat geen onteigening of dwang nodig is, toch niet worden aangekocht.

Is de controle van de compensaties in natura intussen inderdaad opgedreven?

Gaat het ANB vaker dan vroeger in beroep als ondanks ongunstig advies toch een vergunning voor ontbossing wordt uitgereikt, of laat men het allemaal gebeuren?

3. Tussenkost van Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman herinnert aan de motivering van het ontbossingsverbod in het Bosdecreet: het bosarme Vlaanderen doet het driemaal slechter dan het Europese gemiddelde op dit vlak. De compensatie is sterk geregeld maar vertoont problemen op het terrein. De aanbevelingen van het Rekenhof zijn duidelijk. De achterstand inzake compensatie kan men geen 'klein beetje' noemen, die is substantieel. Het lid suggereert om te bekijken of men de gebieden die kunnen worden bebost via het fonds, niet kan verruimen. Daarnaast bepleit het Rekenhof betere controle op het terrein en beter beheer van databanken.

Hoe komt het dat de cijfers thans te onbetrouwbaar zijn om de bosbarometer te doen kloppen? Wat kan daaraan worden gedaan? De toelichting was al te defensief op dat vlak, oordeelt het lid.

Klopt het dat de foutenmarge van de Boswijzer, 10.000 hectare, nog steeds groter is dan de oppervlakte bos die erbij komt? Verkleint die marge? De link tussen wat juridisch bos is en de Boswijzer moet nog worden gemaakt. Tegelijk wordt gesteld dat er geen kwantitatieve juridische definitie van bos bestaat.

Waarom werkt men niet met de FAO-definitie om hier vooruit te raken? Waarom wordt niet gecontroleerd op het terrein om de manifeste en absurde fouten eruit te halen? Kan het INBO dat niet? Een ingrijpende verfijning van de Boswijzer is essentieel om conclusies te trekken. Welke maatregelen en ingrepen vonden plaats om hem significant te verbeteren? Wordt daaraan gewerkt?

4. Tussenkost van Valerie Taeldeman

Valerie Taeldeman heeft begrepen dat het ANB informatie aan BOS+ levert, maar wordt die laatste ook betrokken in de opmaak van de Boswijzer? Formuleert het correcties op de kaart?

Wordt de methodiek van het ANB met luchtfotografie en de vijf vermelde stappen ook elders in Europa gehanteerd of is zij uniek?

Wat het in de beleidsbrief vermelde actieplan betreft, vraagt het lid wat de overeenkomst met de provincies precies inhoudt, meer bepaald wat betreft de bemiddelingspremie voor intermediairen die vraag en aanbod samenbrengen. Hoe tracht het ANB met haar nieuwe entiteit, het team Relatiebeheer, lokale besturen te motiveren en te ondersteunen in de bebossing van gronden? Wanneer wordt de door de spreker genoemde studie opgeleverd?

5. Tussenkost van Gwenny De Vroe

Gwenny De Vroe stelt dat het goed is dat beslist werd om 12.500 hectare van de meest kwetsbare waardevolle bossen te beschermen. Toch blijft er nog werk aan de winkel.

Ze peilt naar de uitvoering van interne kwaliteitsaudits bij het ANB, die volgens het Rekenhof ontbraken, wat een probleem is in het licht van de te wensen overlatende gegevensinvoer en kwaliteitscontrole met betrekking tot de financiële compensaties.

Wat is de stand van zaken in het wegwerken van de achterstand in de controles op het terrein van de effectiviteit van compensaties in natura, en in de verbetering van de databanken?

Haar fractie pleit al lang voor duidelijkheid over de evolutie van het bosareaal en betreurt dan ook dat de vernieuwde Boswijzer pas in de loop van 2017 klaar zal zijn.

Wat het overleg tussen de partners betreft, is ze benieuwd naar wat de stuurgroep van 13 december zal opleveren. Het lid vraagt meer details over de verwachte resultaten.

Verder is het goed dat de reserve van het Bossencompensatiefonds wordt weggewerkt.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de aangekondigde rondzendbrief over zonevreemde bossen? Is die al verstuurd naar de lokale besturen?

Zij informeert wat ondertussen gedaan is om private eigenaars, regionale landschappen en bosgroepen meer te betrekken in de uitvoering van de bebossingsopdracht. Werden al initiatieven genomen om de erg uiteenlopende quoterings van projecten meer gelijk te schakelen?

Wat is de stand van zaken in de frequentieverhoging van de projectoproepen?

Overweegt het ANB een toekomstproject zoals het Nederlandse 'Actieplan Bos en Hout' om, in de strijd tegen de klimaatopwarming, het bosbestand met niet minder dan 25 percent te vermeerderen?

Tot slot vraagt ze nog aandacht voor de kwaliteit en de vitaliteit van de bossen en voor de bosverbindingen.

6. Tussenkost van Hermes Sanctorum-Vandevoorde

Hermes Sanctorum-Vandevoorde herinnert eraan dat het auditrapport van het Rekenhof op zowat alle niveaus, van compensatieregeling tot databanken, kritisch was ten aanzien van het beleid en het ANB. Wat is er sinds dan concreet veranderd buiten het optrekken van de bosbehoudsbijdrage?

Gaat het bosbestand in Vlaanderen er nu op voor- of achteruit? Of stagneert het? Het lid heeft het daarbij zowel over kwantiteit als ecologische waarde. Dat men het niet goed weet, acht hij onvoldoende als antwoord.

Wat kost de uitvoering van de compensatie voor ontbossing gemiddeld, aankoop en beplanting samen, zowel door het ANB als door derden? Alleen op basis daarvan kan men de bijdrage, die volgens hem 1 op 1 moet bedragen, correct berekenen.

Wat met de bescherming van de zonevreemde bossen? Wat is thans hun exacte status? Is de voorlopige kaart juridisch van kracht? Hoe staat het met de rondzendbrief?

7. Tussenkost van Lydia Peeters

Lydia Peeters vraagt naar de differentiatie van de gemiddelde aankoopprijs van 4,4 euro over de verschillende provincies.

Hoe lost men het probleem op dat het steeds moeilijker wordt om locaties te vinden voor compenserende bebossing?

Zij wijst erop dat men lokaal, bij gebrek aan een definitie van bos, bij discussie moet overgaan tot een terreinonderzoek om uit te maken of het Bosdecreet en het ontbossingsverbod van toepassing zijn. Het ANB stelde zelf immers dat luchtfoto's moeilijk in te schatten zijn, maar misschien kunnen drones in de toekomst meer details bieden, ook al beseft het lid dat dit nog niet voor morgen is.

Zij wil ook weten of uitgevoerde, lokale bebossingsprojecten, die initieel nog zeer laag zijn, opgenomen worden in de telling van bosoppervlakte.

Welke richtlijn geeft het ANB aan om te bepalen of een bos al dan niet jonger is dan 22 jaar?

Wanneer krijgen lokale besturen inspraak in de opmaak van de kaarten van de zonevreemde bossen? Wanneer worden ze ter beschikking gesteld van de provinciale afdelingen van het ANB? Wat is de stand van zaken?

8. Tussenkost van Bart Nevens

Bart Nevens merkt op dat de indruk wordt gewekt dat de bosboekhouding niet klopt. Zelf verwijt hij de boekhouder niets maar wijst hij op de juridische context. Sommigen willen de definitie heel breed opentrekken. Zou men het niet beter niet te complex maken en een eenvoudig kader strikt toepassen?

Wat de boscompensatie betreft, die de ontbossing niet blijkt te volgen, wil hij een overzicht van de aankopen en uitgaven. Welk aandeel daarvan is effectief bebost? Hij denkt immers dat nog een aantal drempels bestaan. Misschien kunnen sommige belemmeringen worden weggenomen bij de wijziging van de Pachtwet, suggereert het lid.

9. Tussenkomst van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts vindt het belangrijk te beschikken over juiste gegevens om te kunnen beoordelen of het bosareaal nu al dan niet toeneemt. Ze is bij de gegeven presentatie verrast door de gebruikte methodieken die kunnen worden ingezet. Het is voor haar tevens niet onbegrijpelijk dat deze werkwijze fouten kan bevatten. Dat blijkt ook soms bij de confrontatie met de harde gegevens. De vraag blijft hoe deze bij elkaar te passen.

In de harde cijfers over aangevraagde ontbossing blijkt het meestal te gaan om bossen in gebiedsbestemmingen wonen en industrie. Zij dringt erop aan dat politici hun verantwoordelijkheid nemen en duidelijk stellen, ook tegenover de burgers, of ze die ontbossingen nog willen of niet, en dan consequent overal hetzelfde standpunt innemen.

Verder pleit ze ervoor om met één definitie te werken, want op de nu gehanteerde begrippen zit nog veel verschil, hetgeen ertoe dreigt te leiden dat men met twee maten en twee gewichten werkt door bijvoorbeeld bos in industriegebied niet als echt bos te beschouwen, maar tegelijkertijd bij ontbossing wel compensatie te eisen.

Verder wil ze graag weten of er cijfers zijn over bossen die gekapt worden door de overheid of terreinbeherende verenigingen in groengebieden ten voordele van natuur?

Is er sinds de aanpassing van de boscompensatieregeling al een evolutie zichtbaar geworden in de aanvragen?

Wat is de beste bescherming voor bossen? Welke rol kan Ruimtelijke Ordening daarin spelen naast de boscompensatieregeling?

Is er in de verdeling van de boscompensatie over Vlaanderen aandacht voor de bosarme regio's?

Zij sluit zich aan bij de vraag over de ondersteuning van bosgroepen en regionale landschappen.

III. Antwoorden

1. Het ANB

Marleen Evenepoel antwoordt dat volgens het ANB de nieuwe versie van Boswijzer het beste bestaande instrument is om aan te geven wat kwaliteitsvol bos is. Bij consensus in de stuurgroep van december, zou men er eind februari, begin maart over kunnen beschikken.

Op de aanbevelingen van het Rekenhof over boscompensatie wordt ingegaan in het genoemde actieplan. Dat is in uitvoering en er wordt regelmatig gerapporteerd over de voortschrijding. Ze stelde intern een auditor aan voor de opvolging. Aan de databanken is al zwaar gewerkt. Het nieuwe systeem Addict geeft een beter zicht op alles. Men mag ook niet vergeten dat het niet gemakkelijk is verschillende organisch gegroeide systemen met elkaar te laten communiceren.

Het ANB probeert de achterstand in de boscompensatie maximaal in te lopen, mede met de projectoproepen bebossing. In het dichtbevolkte Vlaanderen is de grond schaars en duur, maar daar zit inderdaad variatie op. In het algemeen merkt ze bij de aanvragen een verschuiving op van het 'bosrijke' oosten naar het 'bosarme' westen. Het aankoopbeleid houdt rekening met de quota van de Vlaamse Regering. Er wordt een beoordelingskader voorbereid wat betreft het al dan niet in beroep gaan tegen beslissingen van vergunningverlenende overheden, dat na goedkeuring door de minister, gehanteerd zal worden om overal op dezelfde manier een beroep in te dienen.

Carl De Schepper deelt mee dat BOS+ in de stuurgroep in de eerste plaats vragen stelt om de complexe methodiek te begrijpen, waarna het bezorgdheden op tafel legt. Zij willen wel – begrijpelijk vanuit hun positie – niet vereenzelvigd worden met de Boswijzer. Hij is niet zeker of ze aan de bijgestelde methodiek hun akkoord zullen geven, maar ze denken wel mee. Hun belangrijkste zorg blijft dat de Boswijzer in zijn basismethodiek afstand neemt van de juridische definitie, waardoor men een stuk bossen verliest maar een stuk bedekking in de publieke groensfeer wint. De meeste landen gebruiken een combinatie van teledetectie zoals de Boswijzer en administratief-technische kadastragegevens. Probleem is dat de referentieperiode daarbij zeer breed is, terwijl de Boswijzer snel en herhaalbaar is. VITO bleek alleen geïnteresseerd in de ontwikkeling van teledetectietoestellen. Bij het AGIV kon het ANB wel terecht.

Marleen Evenepoel herinnert eraan dat de minister al een parlementaire vraag beantwoordde over de gemiddelde prijs van bebossing (*Schriftelijke vragen*, VI.Parl. 2015-16, nr. 325 en 482 aan minister Joke Schauvliege). Hij schommelt rond 5000 euro/ha. Soms moet men weinig bomen planten, soms veel.

Het bepalen van de leeftijd van een bos en de vraag of dit al dan niet jonger is dan 22 jaar wordt gebaseerd op eerdere luchtfoto's en gegevens van lokale besturen. Indien nodig worden de groeiringen geteld aan de hand van boringen.

Het ANB adviseert lokale besturen bij de interpretatie van het Bosdecreet, hetgeen overigens een van haar taken is.

Bij compensatie in natura is bebossing altijd mogelijk want een eventuele vergunning tot bebossen moet bij het compensatievoorstel worden gevoegd.

Het team Relatiebeheer van het ANB probeert op alle vlakken een goede relatie te hebben met de lokale besturen. Er wordt gewerkt met aanspreekpunten, die ondersteuning bieden zonder het werk van de lokale besturen in hun plaats te doen.

De resultaten van de studie worden binnen vier maanden verwacht.

Het door het Rekenhof gesignaleerde verschil in quoteringen van projecten, waarmee zij het overigens niet eens was, wordt nauwlettend door de auditor opgevolgd.

De rondzendbrief maakt deel uit van het dossier over de meest kwetsbare waardevolle bossen die nog op de Vlaamse Regering moet komen voor definitieve goedkeuring.

Met het Bosforum ontwikkelt het ANB een volledig nieuwe visie op bossen in Vlaanderen, ook in het licht van de te verwachten klimaatverandering.

Het ANB beschikt alleen over cijfers van de ontbossing in zijn eigen natuurgebieden, niet over die van de ngo's.

2. Minister Joke Schauvliege

Volgens minister *Joke Schauvliege* toonde de presentatie dat de discussie over de definitie van een bos al lang aan de gang is. Omdat die in het Bosdecreet voor interpretatie vatbaar is, werkte het ANB een interne richtlijn uit. De minister blijft openstaan voor verdere verfijning.

In de discussie over de evolutie van de hoeveelheid bos herinnert zij eraan dat in de vorige legislatuur werd beslist tot een nulmeting en een methodiek om de evolutie op te volgen: de Boswijzer, ook al erkent ze de foutenmarge. Nog niet iedereen is het eens over de laatste versie. Zij hoopt dat de stuurgroep tot de juiste analyse en conclusie komt.

Zij weet ook dat Nederland de omslag heeft gemaakt in de klimaatdiscussie om een prominenter rol toe te kennen aan bos, waar dan ook soms heide wordt aan opgeofferd.

De minister stelt dat in Vlaanderen het Bosforum, waar alle partners en ook het ANB worden samengebracht, aan een uitgebreidere bosvisie werkt, waarin niet alleen natuur en bos, maar ook bosbouw aan bod komt.

De kaart van zonevreemde bossen is opgemaakt op basis van de verfijnde criteria die in het parlement zijn vastgelegd (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 459/1). De eerste versie is voorgelegd, waarop een pak opmerkingen zijn gekomen van Openbare Werken en Onroerend Erfgoed, die soms afwijken van die criteria. Moeten een aantal bossen uit de lijst worden gehaald op basis van hun inzichten? De verdere afweging zal haar politiek verloop kennen.

De middelen van het Bossencompensatiefonds kunnen worden ingezet voor zowel aankopen van het ANB, als voor projectoproepen waarin de interesse groeit en waarvoor het ANB begeleiding aanbiedt, als voor lokaal gedragen en duurzame projecten van regionale landschappen en bosgroepen.

De minister wijst ook op de filter van het Veldwetboek dat voor de bebossing van landbouwgrond een vergunning van de gemeente vereist.

Wat de regionale spreiding van de bebossing betreft, stelt de minister dat het fonds algemeen is en geen compensatie vereist in de regio waar ontbost is, waardoor een verschuiving van bosrijke naar bosarme regio's mogelijk is. Die mogelijkheid vindt de minister op zich een goede zaak.

Bij de bepaling van de hoogte van de financiële compensatie waarschuwt ze dat men de burger niet kan laten opdraaien voor de beleidskeuzes van de Vlaamse Regering, zoals de investering in stadsrandbossen waar de prijs van de grond net heel hoog is. De regering wil daarom wel de prijs aanpassen aan de algemeen stijgende grondprijzen maar niet noodzakelijk aan de hoogste. Zij erkent het belang van voldoende controle van de compensaties, die terecht is verscherpt.

Ze verwijst ook nogmaals naar het actieplan, als bijlage bij haar beleidsbrief, over de opvolging van de aanbevelingen van het Rekenhof.

IV. Discussie

Bruno Tobback is verrast dat mevrouw Evenepoel hem voor een antwoord op zijn vraag naar de hoeveelheid bos verwijst naar de Boswijzer, waarvan iedereen erkent dat er een foutenmarge van duizenden hectares in zit. Dat is dan het allerbeste instrument om te beoordelen of de doelstellingen van de regering

worden gehaald over de hele legislatuur, laat staan per jaar? Dat is hallucinant. Waarom geeft men na al die jaren van zoeken en meten niet toe dat men niet over een precies instrument beschikt? Hij heeft niet de indruk dat de regering dit serieus neemt.

Na al die jaren kan men op een paar duizend hectare na nog altijd niet zeggen hoeveel bos er in Vlaanderen staat en waar, net zoals men bij bebossing volgens het Rekenhof niet goed kan zeggen of zij wel plaatsvindt, laat staan hoe en met wiens middelen. Dat is ongelooflijk bizar, te meer daar de voorbeelden die de spreker zelf gaf, op zich al voldoende waren om met een fijne kam door de Boswijzer te gaan.

Verder is hij geschrokken dat de minister de keuze voor boscompensatie en stadsbossen niet wil laten betalen door de persoon die ontbost. Het verschil wordt dus bijgepast door de burger die niet ontbost, ook wel belastingbetaler genoemd, met inbegrip van de burger die op eigen kosten (her)bebost.

Waarop baseert de minister haar uitspraak dat de interesse voor de projectoproep aan lokale besturen toeneemt? Hoeveel aanvragen voor herbebossing kwamen er al? Welk bedrag werd daarvoor uit het fonds gehaald? Welke richtlijnen kregen de regionale landschappen? Wat zijn de voorwaarden voor hun aanvragen? Welke zijn de beoordelingscriteria? Hoe groot is de respons?

De fractie van *Gweny De Vroe* hoopt op duidelijkheid in de toekomst en kijkt uit naar de resultaten van de stuurgroep, opdat ze kunnen zien of ze vooruit- dan wel achteruitgaan. Zij blijft dit opvolgen. Het lid vraagt opnieuw naar de rondzendbrief Zonevreemde Bossen en de frequentie van de projectoproepen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde vond de antwoorden niet echt verhelderend. Hij vermoedt dat het te vroeg is om te informeren naar de uitvoering van het actieplan waarmee men de opmerkingen van het Rekenhof beantwoordt. Tot nu toe hoorde hij niets concreets. Wat de evolutie van het Vlaamse bosbestand betreft, is zijn vrees bewaarheid: men weet het niet. Klopt het dat men het hopelijk wel weet in februari 2017? Hij kijkt ernaar uit. Dat de discussie al jaren aansleept, is immers hallucinant en niet aan de burger uit te leggen, hoeveel begrip men ook heeft voor de complexiteit van de berekening.

Hij legt ook nogmaals uit dat hij naar de totale gemiddelde prijs vroeg, niet alleen die van de beplanting. Dat is een belangrijk getal, omdat het voor hem gelijk moet zijn aan de bosbehoudsbijdrage.

Verder stelt hij vast dat de voorlopige kaart van zonevreemde bossen ondertussen wel bestaat maar juridisch nog niet van kracht is. Hij hoopt dat dit snel opgeklaard raakt, nog voor het einde van het jaar. Ook hij vraagt nogmaals naar de concrete status van de rondzendbrief.

Valerie Taeldeman denkt dat een optimale methodiek niet bestaat en dat daarom werd gekozen voor een nulmeting aan de hand van de Boswijzer. Consensus in de stuurgroep zou een stevig signaal zijn omdat zoveel opmerkingen blijven leven. Wat is volgens de heer Tobback wel de juiste methodiek? Wil hij terug naar de manuele bostelling uit 1990? Wat de – ook door haar gewenste – kaart van de zonevreemde bossen betreft, heeft ze begrepen dat eerst nog de opmerkingen van Openbare Werken en Onroerend Erfgoed beantwoord moeten worden voor het openbaar onderzoek kan starten, waarna ze juridisch definitief vastgelegd wordt. Zij herinnert de heer Tobback aan de Vlaamse Regering,

waarvan zijn fractie deel uitmaakte, die in 2001 de bosbehoudsbijdrage van 3 euro/m² versoepelde tot 1,98 euro/m². Nu is beslist die opnieuw op te trekken naar 3,5 euro/m². Daarbij dient dan nog de compensatiefactor in rekening te worden gebracht.

Bart Nevens denkt dat iedereen het eens is dat er weinig logica in het hele verhaal zit. Het kader moet scherper worden gesteld om de interpretatieruimte te verkleinen. Het gevolg van de huidige toestand is immers dat Vlaanderen vandaag niet weet hoever het staat met bosbehoud en -uitbreiding. Welke maatregelen ziet het ANB om de uitvoering van de boscompensatie te versoepelen? Kan de herziening van de Pachtwet helpen?

Elisabeth Meuleman hoopt dat de commissie te vroeg is samengekomen en dat het louter een kwestie van tijd is voor er een Boswijzer komt die ons in staat stelt te meten hoe het gesteld is met de bossen in Vlaanderen. Het hallucinante karakter van het ontbreken van correcte gegevens is al voldoende aangekaart door de collega's. Erger nog is dat men vandaag nog bezig is met het meten van hoeveel verloren gaat, in de plaats van met offensieve bosuitbreiding, zoals die al twintig jaar geleden is vastgelegd in het RSV. Even dichtbevolkte regio's als Île de France, de Midlands, Nederland en Denemarken doen het ons voor. Vlaanderen blijft hangen in de valse tegenstelling tussen natuur en bos. Ze wacht wat dat betreft nog altijd op de cijfers over de stadsrandbossen die er inmiddels zijn bijgekomen. Ook dat loopt enorme vertraging op.

Lydia Peeters dringt erop aan de ontwerpkaarten voor te leggen aan de lokale besturen.

Volgens *Tinne Rombouts* hebben alle gegevens binnen ruimtelijke ordening foutenmarges, ook de vroegere telling op het terrein. Zij gelooft in de aanpak met de nulmeting en de voorgestelde nieuwe methodiek. Klopt de bewering dat Vlaanderen achter is op het vlak van kennis over zijn bosbestand? Hoe komt dat? Of zitten de buurlanden met dezelfde knelpunten?

Bruno Tobback pleit niet voor de terugkeer naar gelijk welke methode. Hij deelt alleen de vaststelling dat het heel raar is dat men twintig jaar na het RSV en de nog oudere ruimteboekhouding nog altijd op ettelijke duizenden hectare na niet juist kan zeggen hoeveel bos er is, terwijl er in de beleidsplannen over doelstellingen van honderden of duizenden hectare wordt gesproken. De minister kan niet zeggen hoeveel bos we hebben, maar doet wel uitspraken over hoeveel erbij gekomen is. Verder vindt hij het absurd om te vergelijken met een regering waarmee geen van de huidige commissieleden te maken had, uit een tijd waarin de nominale bedragen van grondprijzen enigszins anders waren dan vandaag.

Marleen Evenepoel bevestigt dat Vlaanderen beschikt over de beste meetmethode die bestaat, zonder dat ze de deviaties ten opzichte van de werkelijke toestand ontkent. Zij herhaalt dat andere landen gelijkaardige technieken gebruiken. Het enige alternatief is met een grondploeg, waarvoor zij het personeel niet heeft, bos per bos te tellen. Verder zijn meetmodellen altijd voortschrijdend inzicht.

Een aantal aanbevelingen is al in uitvoering zoals die over de controles en het databanksysteem. Een en ander wordt stipt opgevolgd door een auditor.

De gemiddelde bebossingsprijs inclusief aankoop, pacht en beplanting bedraagt 7,2 euro/m² over de laatste vijf jaar.

Voor de cijfers over stadsrandbossen verwijst ze naar antwoorden op parlementaire vragen.

Minister *Joke Schauvliege* vindt dat alles opzettelijk op een hoopje wordt gegooid. Het klopt dat de 10.000 hectare uit het RSV en de ruimtebalans nog niet is bereikt, maar er is wel een constante stijging sinds 2014. Ondertussen is 3200 hectare bos aangeduid.

Naast de bestemming bos zijn er ook andere plaatsen waar bomen en bos staan, die niet als bos zijn ingekleurd. Om die goed in kaart te brengen is de Boswijzer gelanceerd, die op dezelfde manier in het buitenland bestaat. Daar aanvaardt men dat er in het bos een open plek of een vijver kan zijn, terwijl de oppositie hier aan de media laat weten dat ze een stukje heeft ontdekt waarop geen boom staat. Dat is volgens de minister het verschil tussen Vlaanderen en het buitenland.

Natuurlijk kan de Boswijzer nog beter. Een knelpunt is de versnippering van machtigingen en vergunningen. Slechts een derde is Vlaams. De lokale vergunningen worden nergens gecentraliseerd. De minister suggereert om daaraan te werken. Het probleem is dat nog altijd geen centraal, digitaal vergunningenregister bestaat.

Er wordt heel hard gewerkt door de diensten en de minister stoort zich dan ook aan de volgens haar demagogische kritiek dat alles zo slecht is. De methodiek houdt steek om evoluties waar te nemen. Als experts elkaar blijven bestrijden over de Boswijzer kan ze dat alleen maar betreuren. Waar zal dat eindigen?

Ze herhaalt de uitbreiding van de doelgroep voor de projectoproep en vermeldt ook de verhoging van de middelen tot 700.000 euro. De laatste zit voor validering bij de Inspectie van Financiën. De discussie over de Pachtwet hoort in een andere commissie thuis.

Uiteraard moet er inspraak zijn van de lokale besturen in de opmaak van de kaart van de zonevrije bossen. Ze verzekert dat er een openbaar onderzoek komt en dat opmerkingen zullen kunnen gemaakt worden tijdens de consultatie. Het is wel lastig voor de opstellers dat zij de afgesproken criteria volgden, waarna anderen vervolgens vinden dat dit voor hen niet nodig is. De bescherming mag niet bij mooie woorden blijven.

Tot slot waarschuwt ze dat men geen vrees mag creëren bij mensen om tijdelijk braakliggende gronden te bebossen. Die vrezen meer bepaald dat ze dan later hun plannen met dat terrein niet zullen kunnen uitvoeren. Men mag geen klimaat creëren waarin niets kan en niets mag.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde wil weten hoe vaak de compensatiefactor wordt toegepast.

Bruno Tobback is het eens dat de goedgekeurde criteria moeten worden toegepast. Klopt het dat voor regionale landschappen een budget van 25.000 euro per hectare ter beschikking is, wat schril zou afsteken tegen de gemiddelde prijs van 72.000 euro van het ANB?

Tot slot rekent hij voor dat de minister met haar 700.000 euro voor de projectoproepen 9,5 hectare zal realiseren. Daarmee zal ze er in de verste verte niet komen, en met afbakenen op gewestplannen ook niet. De genoemde oppervlakte is alleen al voor de bedreigde, zonevrije bossen te weinig, afgezien van het totaal van 65.000 hectare aan zonevrije bossen.

Carl De Schepper brengt in herinnering dat de gemiddelde compensatiefactor 1,34 bedraagt voor de periode 2001-2015.

Minister *Joke Schauvliege* belooft de cijfers over de projecten te bezorgen. De volledig uitgewerkte regeling voor regionale landschappen zit thans bij Begroting en moet daarna nog naar de regering. Doel is dat ze van onderuit meer draagvlak creëren voor bebossingsprojecten.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Axel RONSE
Bruno TOBBACK,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGIV	Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
kmo	kleine en middelgrote onderneming
ngo	niet-gouvernementele organisatie
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
VCRO	Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek